

Handmatig snijden

Inhoudsopgave

- Wat is de gewenste situatie?
- Maatregelen
- Toelichting op de maatregelen
- Checklist voor de dagelijkse praktijk
- Aandachtspunten met betrekking tot bijzondere groepen
- Relevante wetgeving
- Meer info

Goedgekeurd door Sociale Partners

December 2025 / Ligt ter beoordeling bij de Nederlandse Arbeidsinspectie

Bij handmatig snijden van groente en fruit wordt gewerkt met messen. De veiligheidsrisico's die hierbij kunnen ontstaan is het snijden in de hand of arm. Om deze risico's te verkleinen kunnen verschillende maatregelen worden getroffen, denk onder meer aan het gebruik van deugdelijk materiaal, voorgelicht en geïnstrueerd personeel en medewerkers voorzien van de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen. Gezondheidsrisico's door het langdurig staan, werken in een slechte werkhouding, repeterende bewegingen en het zetten van kracht bij het werken met messen worden in deze tekst niet behandeld. Voor snijgevaar bij [werken met snijmachines is een aparte arbocatalogustekst](#) beschikbaar.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Handmatig snijden wordt voorkomen door machinaal snijden.
- ✓ De kans op verwonding is zo klein als mogelijk.
- ✓ De werkplek en -omgeving zijn zo veilig mogelijk. De basis wordt hiervoor o.a. gevormd door een opgeruimde werkplek.
- ✓ De medewerkers zijn aantoonbaar deskundig, geïnstrueerd en handelen daarnaar.
- ✓ Toezicht op de naleving van de gemaakte afspraken is georganiseerd.

Maatregelen

Algemeen

- De messen worden voorafgaand aan elk gebruik gecontroleerd op scherpte en deugdelijkheid. Er mag geen sprake zijn van loszittende of losrakende delen.
- De messen en persoonlijke beschermingsmiddelen zijn veilig en overzichtelijk opgeborgen in een speciaal daarvoor bestemde afgesloten kast.
- Werken met messen gebeurt op een veilige wijze en na goede voorlichting en onderricht waarbij aandacht is voor de werkwijzen en het opbergen van het materiaal.
- Er is toezicht georganiseerd op veilig mesgebruik.
- Geef medewerkers bij het inwerken aantoonbaar voorlichting over de risico's van het werken met messen en een veilige

werkwijze (o.a. mesvaardigheid afgestemd op werkpositie, het gebruik van snijbestendige handschoenen, mesgebruik bij verplaatsingen bijvoorbeeld "lopen met een mes", onderhoud (slijpen of verwisselen van messen). Zorg dat dit altijd een praktijkgedeelte bevat en geef de instructie bij voorkeur op de werkplek. Herhaal de voorlichting minimaal eens per 3 jaar. Bijvoorbeeld door in een werkoverleg ongeveer 5 minuten de ongevallen met messen te bespreken. Kort en doeltreffend.

- De leidinggevende houdt toezicht op veilig mes gebruik door medewerkers aan te spreken op al dan niet veilig werken.

Daarnaast verlangt de Arbowet dat de maatregelen in bepaalde volgorde worden genomen, waarbij eerst naar de bron van het probleem wordt gekeken. Dit wordt de arbeidshygiënische strategie genoemd. Het is alleen toegestaan een niveau te verlagen als daar redelijkerwijs goede redenen voor zijn (technisch, uitvoerende en economische redenen). Indien onderstaande bronmaatregel niet lukt, dan gelden alle daar onder beschreven maatregelen als minimale eis.

- (bron) Vermijd het gebruik van messen, door het gebruik van snijmachines.
- (collectief) Werk met (scherpe) messen die passen bij de werkzaamheden. EN:
- Richt de werkplek zo in dat veilig kan worden gewerkt. Dit betekent voldoende werkruimte en het voorkomen dat werkzaamheden langs een loop- / verkeersroute worden uitgevoerd. Voldoende werkruimte betekent minimaal 30 cm tussenruimte tussen twee werkgebieden en minimaal 75 cm vrije ruimte achter de snijdende medewerker en een loop-/verkeersroute. EN:
- Zorg dat gebruikte messen na het verwisselen/vervangen op een veilige manier worden verzameld en vernietigd. Gebruik hiervoor containers met handige en veilige sluiting en deksel. In deze boxen kunnen de messen zonder risico op verwonding worden bewaard. Als de verzamelbox vol is, wordt de deksel tot de aanslag dichtgedraaid en dan veilig afgevoerd.
- (pbm) Bij het werken met messen worden snijbestendige handschoenen gedragen. Zie de toelichting voor meer informatie. De persoonlijke beschermingsmiddelen zijn op de werkplek direct beschikbaar en worden na gebruik direct in een speciaal daarvoor bestemde kast of bak opgeruimd.

Toelichting op de maatregelen

- Algemeen (zoals voor messen gebruikt voor het openen van dozen):
 - Veiligheidsmessen bestaan er in allerlei vormen en kleuren. Er zijn een aantal manieren om het mes af te schermen van je hand. Zo zijn er modellen waarvan het mes afgeschermd wordt door een beschermkapje of een automatische beschermbeugel. Andere hebben dan weer een terugverende veiligheidspin of maken gebruik van ingelamineerde messen. Ook bestaan er messen waarvan het mes automatisch weer ingetrokken wordt zodra het mes niet meer vastgehouden wordt. De methode op zich heeft geen impact op de veiligheid. Persoonlijke voorkeur is hier doorslaggevend.
- Gebruik de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen. Zie hiervoor de gebruikershandleiding van de fabrikant. Een snijbestendige handschoen (aan de niet snij-hand) moet altijd gedragen worden tenzij het anders wordt aangegeven. Ook tijdens het verwisselen/vervangen van de messen.

Verstrek snijbestendige handschoenen van bijvoorbeeld kevlar, aramidevezels, dyneemagaren of spectragaren (norm EN-388, snijbestendigheidsklasse 4 of 5). Binnen de sector zijn goede ervaringen met de hieronder afgebeelde nitril gecoate handschoenen, omdat deze zowel snijbestendig zijn als een groot draagcomfort bieden (beschermen tegen kou).

Periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek-PAGO

Er gelden geen specifieke aandachtspunten in het PAGO t.a.v. dit onderwerp.

Checklist voor de dagelijkse praktijk

- ☐ Controleer het mes altijd voor gebruik visueel op scherpste en gebreken.
- ☐ Gebruik het juiste mes voor de juiste werkzaamheden en snijd van je af.
- ☐ Werk met een goed onderhouden mes. Een scherp mes is namelijk veiliger dan een bot mes.
- ☐ Houd de werkomgeving opgeruimd, overzichtelijk en voorkom onnodig verkeer achter je.
- ☐ Gebruik snijbestendige handschoenen van de juiste maat/pasvorm.
- ☐ Controleer voor gebruik de handschoenen op beschadigingen.
- ☐ Wees oplettend, zorgvuldig en werk in een rustig tempo.

- ☐ Ga niet lopen met een mes. Als je toch met een mes naar een andere werkplek moet lopen, berg het mes op in een beschermhoes.
- ☐ Berg gebruikte messen en bijbehorende beschermingsmiddelen direct na de werkzaamheden schoon en droog op in de daarvoor bestemde kast of bak.
- ☐ Droog nat geworden handschoenen met lucht. Leg ze nooit op een warmtebron te drogen. De handschoenen zullen dan krimpen en hard worden.
- ☐ Spreek elkaar aan op onveilig gedrag.

Aandachtspunten met betrekking tot bijzondere groepen

Zwangeren	De wet schrijft geen specifieke richtlijnen en regels voor deze doelgroep voor op dit gebied.
Anderstaligen	Bied instructie en voorlichting in meerdere talen aan. Pictogrammen kunnen hierbij een visuele ondersteuning geven.
Jongeren	Kinderen (13, 14 en 15 jarigen) en jeugdigen (16 en 17 jaar) werken niet met messen.

Relevante wetgeving

1. H7; Arbeidsmiddelen
2. H8; Persoonlijke beschermingsmiddelen

Meer info

- [Kinderen; wat mogen ze doen?](#)
- [Jeugdigen; wat mogen ze doen?](#)
- [Toezicht jeugdigen](#)
- Arbocatalogus: [Machinaal snijden](#)

[< Terug naar sectorpagina](#)